

Er referens

Fi2025/01916

Vår handläggare

Cecilia Fredriksson

Remissvar gällande Europeiska kommissionens förslag till en europeisk konkurrenskraftsfond inom ramen för nästa fleråriga budgetram 2028–2034

Sammanfattning av FOI:s synpunkter

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) instämmer med ståndpunkten i faktapromemorian Förordning om inrättandet av en europeisk konkurrenskraftsfond (2025/26:FMP14) som välkomnar en ny europeisk konkurrenskraftsfond och dess generella inriktning. FOI instämmer även med ståndpunkten i faktapromemorian att det finns frågor som behöver klargöras och analyseras vidare.

FOI har – från de utgångspunkter myndigheten har att beakta – följande synpunkter på faktapromemorian samt Europeiska kommissionens underliggande förslag till en europeisk konkurrenskraftsfond inom ramen för nästa fleråriga budgetram 2028–2034. Inledningsvis ges synpunkter rörande FOI:s forskningsverksamhet, följt av synpunkter på förslaget från ett svenskt perspektiv. Synpunkterna berör speciellt avsnitt 2.1 Preliminär svensk ståndpunkt i faktapromemorian.

Synpunkter på förslaget från FOI:s perspektiv

- Förslaget till en europeisk konkurrenskraftsfond omfattar delar som påverkar förutsättningarna för kunskaps- och förmågeutveckling inom totalförsvaret och FOI bedömer därför att det är av stor vikt att sådana aspekter analyseras och följs upp.
- FOI bedömer att det är av stor vikt att trygga långsiktig grundforskning. FOI bedömer att det finns en risk att en samling av flera EU-program i ett gemensamt ramverk leder till att kortsiktiga behov prioriteras på bekostnad av långsiktiga behov. Möjliga målkonflikter mellan de 14 programmen som föreslås bli en del av eller vara nära kopplad till den europeiska

konkurrenskraftsfonden och centralt styrda förändringar i prioriteringar kan ge stora effekter på respektive programs inriktning. Vidare hör programmen till olika politikområden och riskerar som följd att få olika uppmärksamhet och finansiering. Detta kan leda till en brist på långsiktighet, vilket är särskilt problematiskt för verksamhet på låg TRL-nivå (*Technology Readiness Level*) som FoU och för teknisk utveckling inom områden som försvarsmateriel med mycket långa omsättningstider.

Synpunkter på förslaget från ett svenskt perspektiv

- FOI bedömer att det är av vikt att klargöra styrningen och ansvaret mellan europeiska konkurrenskraftsfonden och Horisont Europa, och även mellan de centrala aktörerna Europeiska kommissionen, Europaparlamentet och medlemsländerna.
- FOI bedömer att det är av vikt att analysera konsekvenserna för svensk aktivitet och svenska aktörers förutsättningar att delta i europeiska försvarssatsningar då medlen ökar.
- FOI bedömer att det är av vikt att analysera finansieringsvillkorens påverkan på resurssäkring av de indirekta kostnaderna och hur det påverkar svenskt deltagande i Europeiska försvarssatsningar. Förslaget till förordning innehåller begränsningar i möjligheten att beräkna indirekta kostnader på ett transparent sätt. FOI bedömer att detta riskerar att utgöra ett fortsatt hinder för svenska institut och företag att medverka.
- FOI bedömer att det är av vikt att klargöra finansieringsfördelningen inom Resilience and Security, Defence Industry and Space som en föreslagen del av europeiska konkurrenskraftsfonden och resursfördelningens konsekvenser för EDF och möjliga omstruktureringar.
- FOI bedömer att det är av vikt att klargöra den reella effektivitetsvinsten av en sammanslagning av flera EU-program i ett gemensamt ramverk. Trots goda avsikter finns en risk att synergi- och samordningsvinster inte realiseras.
- FOI bedömer att det är av vikt att ta i beaktande försvarssektorns och försvarsmarknadens unika struktur i relation till de övriga områdena inom den europeiska konkurrenskraftsfonden och klargöra hur säkerhetsfrågor och -krav, kring exempelvis produktion, investeringar och beroendeförhållanden till andra aktörer utanför EU, samt granskningsförfarandet av ansökningar, ska tryggas och hanteras.

Datum

2026-01-19

Beteckning

FOI-2025-1730

Detta remissvar har beslutats av generaldirektör Jens Mattsson efter föredragning av forskare Cecilia Fredriksson. I den slutliga handläggningen har även överdirektör Lena Nyberg, stabschef Niclas Karlsson och enhetschef Ulf Jonsson deltagit.

.....
Jens Mattsson.....
Cecilia Fredriksson

Sändlista:

Mottagare av remissvar

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

fi.iea.eu@regeringskansliet.se

För kännedom

Försvarsdepartementet

forsvarsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Internt FOI

Registrator

GD-sekreterare

Stabschef

Chefsjurist

AC Försvarsanalys